

Canadian Hungarian News Combined with the CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL

Kelet és Nyugat Kanadai Magyar Újság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

Kanadai Magyar Újság egyike a "KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"

BRANTFORD BRIDGEVIEW CALGARY CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY PORT ERBIE PORT WILHELM GALT KITCHENER HAMILTON KITCHEN MONTREAL

BEKEVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALLMOR KAPUSVAR LEASK LETHEBRIDGE NOBURY OTTHON PLINKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAKONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER W. CAW WYVREIN WHITWOOD YORETON

VOL. X. EVFOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG

MANITOBA 1933. JANUÁR 26 CSÜTÖRTÖK

No. 4 SZAM

WAR WINGS RUSTLING IN EUROPE

TREATY OF TRIANON MOST PRODIGIOUS MISTAKE - HUNGARY'S RIGHTS TO PEACE-REVISION ADMITTED BY HER FORMER ENEMIES

By JOHN MARCUS MURRAY (EDITOR'S NOTE: Canadian newspaper critics have commented recently on the excellent film work of Kathleen Nagy, the celebrated Hungarian film star, and have expressed the hope that she may appear in British or American pictures.

When I left the Continent for a vacation in London I expected to spend a few weeks in peace and tranquility. The Continent, from Madrid to Moscow, from Berlin to Rome, is dizzy with war fever.

In France they tell you Italy will start the next war. If you smile credulously they will convince you within fifteen minutes that Italy is intriguing to force France into an impasse.

In Italy, where France is hated more heartily than in Germany, they will prove to you in black and white that the Franco-Italian frontier is bristling against them with shining bayonets, four abreast, and cannon at intervals of ten feet.

In Yugoslavia a revolution is already going on. The Italians charge that France is arming the Serbian savages; Frenchmen counter charge that Italy is inciting into rebellion the Montenegrins and the rest of the patchwork composed of Hungarians, Croats, Macedonians and Albanians who were incorporated into the Yugoslav kingdom.

I came to London to free myself from these fascinating intrigues. But London, too, is a hive of "outs" who would shed their fellowmen's blood by the hundred-thousand to be "ins". I wasn't in London twenty-four hours when a friend dangled before me the prospect of interviewing Prince Milo and Major Marko.

Meet Prince Milo. He is the son of the late King of Montenegro, that valiant country which was the first to overthrow the Turkish rule, and has kept the beacon light of Christian rebellion burning for centuries in the inextinguishable Montenegrin mountains.

and incorporated them with Serbia. In their beneficent wisdom, the Allies thought that Montenegro was too small to stand alone. So they decided that that principality, too should enter the Serb conglomeration.

Prince Milo charges that the French got together a fraudulently selected Montenegrin assembly and that, with Franco-Serbian bayonets within an inch of their ears, the members of this assembly were forced to vote that Montenegro join Serbia.

The brave mountaineers, however, could not swallow that pill. Eighty thousand of them left the country. Most of them are today in Italy.

Prince Milo says that everyone of these Montenegrins today possesses two rifles per man, one for himself and one for his child.

Prince Milo, who speaks with a beautiful English diction, says that the "wings of war are rustling in Europe." It is only a matter of a few years, if not months, when the war will break out just exactly where it broke out eighteen years ago.

MAGYAR ÖKÖLVIVÓKAT VAR MONTREAL

Mint értesülünk, az Olimpiáson nagy sikerrel szereplő boxolóink testülete, a "Magyar Ökölvívó Szövetség" ügyvezető alelnöke, Kankovszky Artúr szép lehelben köszönte meg a montreali magyarság szeretetteljes fogadtatását és egy sorozatos kanadai box-mérkőzés bejelentésével örvendeztette meg az ökölvívó-sport barátait.

Ebben a lehelben a Magyar Ökölvívó Szövetség alelnöke megköszöni azt a kedves fogadtatást, amelyben a montreali magyar kolónia és a Hungaria az olimpiai ökölvívó csapatot részessítette és felkérte a főkonzu látást, hogy tolmácsolja a csoport köszönetét mindazoknak, akik készséges és kedves közre működésükkel igazán elérték azt, hogy a csapat a legkellemesebb benyomásokkal távozzék Montreálból.

Közölte továbbá a MÖSz alelnöke, hogy New Yorkból való távozásuk előtt az amerikai athletikai szövetség megbízta azzal, hogy egy európai csapat összszállítását kísérelje meg; ez a csapat december havában az amerikai csapat ellen mérkőzne New Yorkban és Chicagóban. A tárgyalások most már annyira előrehaladtak, hogy minden valószínűség szerint az európai válogatott csapat az évben Amerikában fog szerepelni.

NEM LESZ REPÜLŐ-POSTA A PRÉRIN

A közelmúltban olyan hír terjedt el, mintha április elsejével újból megnyitnák a nyugat-kanadai repülőposta-szolgálatot. Erre vonatkozólag nyilatkozott a múlt hét végén a postaügyi államtitkár, kijelentvén, hogy előreláthatólag nem rendszeresítik a repülőpostát Nyugatkanadában ez év folyamán.

LETÉR KANADA AZ ARANYALAPRÓL

SOKAT REMÉLNÉK A "STERLING UNION" BEVEZETÉSÉTŐL - EMELKEDNÉK A TERMÉNYÁRAK SZINTELÉRE, TÖBB PÉNZ LENNE FORGALOMBAN ÉS KÖNYVEBBEN FIZETHETNÉK A BELFÖLDI ELADÓSODOTTAK IS KÖTELEZTÉSÉIKET

Többször bejelentettük már, hogy előreláthatólag Kanada is le fog térni az arany-alapról, ami egyuttal azt jelentené, hogy a kanadai dollár alig érne 65-70 centet, viszont az áruk ugáriszerűen felemelkednének. Legújabb értesülésünk szerint maga Bennett miniszterelnök, aki körömszakadtáig kitartott az aranyalapon, szintén be látta a helyzet tarthatatlanságát és a legkiválóbb pénzügyi szakértők tanácsát kérte ki az országos fontosságú ügyben.

Az egész kérdésnek újabb lökést adott New Zealand múlt heti elszánt elhatározása, melynek értelmében három és fél dollárról \$3.07-re szállították le a new-zealandi pound értékét. Ezek után már csak Kanada maradt hátra a brit tőrsorszárok közül, melynek pénzgégsége aranyalapon áll. Ausztrália ugya

Montenegró - Magyarország oldalán!

A "FEKETE HEGYEK" ORSZÁGÁNAK NÉPE NYILTAN HARCOT IRDTE A SZERB ELYNOMÁS ELLEN - AZ ÓHÁZAT ÉRT IGAZSÁGTALANSÁGOT TÁRJAK FEL A VILÁG ELŐTT ELRETTENTŐ PÉLDAKÉP MONTENEGRO HŐSEI

"Háboru szele susog Európa fölött" cím alatt terjedelmes cikk közölték az angol és amerikai lapok egy Murray nevű újságíró tollából, melyet kivonatos angol rovatunkban mutatunk be, annál is inkább, miután a cikket Nyugatkanada legnagyobb napilapja a Winnipegen megjelenő "Free Press" is átvette. Kétszeresen értékes ez a cikk a küszöbön álló határrevízió s a magyar ügy diadalmas előtörténete szempontjából, mert hiszen volt ellenségeink, az ántant szövetségese: Montenegró jalkialtása hangzik ki belőle, az elnyomtatás borzalmai ellen.

A világlagolomra törő francia politika minden celszövege napnál világosabban tűnik elő a mesteri tollal megírt cikkből, mely a Londonban száműzetésben élő Milo, montenegrói trónörökös előadásában ismerteti meg a valót a kanadai olvasók közönségével. Csakis a békepaktumok felrugasztása árán lehet elkerülni a közeledő veszedel

Mi lesz a vasutakkal?

ORSZÁGOS ÉRDEKLŐDÉS ELŐZI MEG A KÉT VASUTTÁRSASÁG ÉRDEKELTSÉGEI KÖZÖTT BARMELY PERCBEN KIROBBAN ELLENTÉTEKET - KANADA EGYIK LEGFONTOSABB KÖZGAZDASÁGI KÉRDÉSE KERÜL VÉGLEGES DÖNTÉS ELÉ A KÖZELJÖVŐBEN

Ez a több mint egy évtized óta folyton jobban elfekélyesedő nagy kérdés ismét az általános érdeklődés előterébe került. Hogyisne, hiszen a válság következtében már annyira fajult a helyzet, hogy nemcsak egyes városokban kénytelen a CNR és CPR takarékoskossági szempontból összevonni állomását, hanem egész vonalakat szüntetnek be, ahol a forgalom

vezett magánvállalat meg szeretné mindenképen kaparítani magának az eladósodott Canadian National-t, mely a háboru óta évente k. b. százmillió dollárjába került a kanadai adóilletékek. Valóban késhegyig menő harc folyik a színlalak mögött a kanadai közlekedés ki zárolagos birtokáért és az elkövetkező hónapok alatt dől el majd véglegesen, hogy ki kerül ki győztesen ebből a küzdelemből.

Végeredményben elvi akadályon mulott eddig is, hogy a kormány nem adta át a CNR-t a CFR-nak. Hiszen az állam éppen azért váltotta meg a kellő előrelátás nélkül, hazárdjáték-szerűen megépített kisebb vasutvállalatokat a háboru végén hogy azokat egyesítve elejét vegye a Canadian Pacific egyeduralmának. Akkoriban ugy a li berálisok, mint a konzervatívok megegyeztek abban, hogy az állam közbelépése ezen a téren már annyiból is szükséges, ne hogy a CPR átvegye a csödbe jutott Canadian Northern, a Grand Trunk és más vasutvonalakat s így egyedül maradván a szállítás mezojében, versenytárs nélkül tiktálni fogja a szállítási díjakat.

Az elmúlt több mint tíz év alatt azonban szomorú tapasztalatokra tett szert a kormány, illetőleg a CNR. A régi adósságok ugyanis felemészítették még a jó esztendőik jövedelmét is, a gazdasági helyzet romlásával pedig sokszorosan tünt el annak még a reménye is, hogy a CNR belátható időn belül láb-raállhat. Az adósságok legnagyobb részét ugyanis amerikai bankoktól vették fel, sőt a vasuti kocsiak zöme egyenesen azok tulajdona; már most a hiteletlen áron összevásárolt szerelvényeket, nemkülönben a hatalmas években magas kamattal felvett kölcsönök szinte lehetetlen akár megfizetni, akár törleszteni, amiódon ugyszólván teljesen üresen száguldanak a vonatok.

Egyelőre ugyan még nem mondották ki az ítéletet a jobb sorsra érdemes államvasutúgyében, de minden fel arra vall hogy a CPR akár bérlet, akár más formában bekebelezze a C. N. R.-t; pedig az államvasutú hány évvel ezelőtt valóban fénykorát érte és alkalmas eszköznek ígérkezett arra, hogy egy szép napon rendet teremtsen a kanadai vasutúgy dzsungeljében. A legrosszabb pillanatban lecsapott depresszió azonban ugy látszik végérvényesen eloszlatta azt a reményt, hogy a Canadian National mint egyenrangú ellenfél vehesse fel a versenyt a pioniridők óta hatalmas sőt magánérdekeltséggel és elsősorban nem a részvényesek, hanem az utasok és szállítók, tehát a lakosság érdekeit tartva szem előtt: a jegy-és fuvar-tételek leszállításával az egész ország közlekedés-ügyét hatalmas lépéssel vigye előre.

TUDJA ÖN MI A LEGOLCSÓBB - A "KANADAI MAGYAR ÚJSÁG" ELŐFIZETÉSE

HETI 4 CENT KIADÁSÉRT MINDENRŐL TÁJÉKOZTATJA A "MI LAPUNK"

2,307,525 imigráns él az országban

KANADA LAKOSSÁGÁNAK EGYHARMADRÉSZÉT ALKOTJAK A BEVÁNDORLÓK - TORONTÓ ÉS MONTREAL VÁROSOKBAN HÚZÓDOTT MEG A LEGTÖBB IMIGRÁNS - EGY MILLIÓ KÜLFÖLDVEL SZAPORODT AZ ORSZÁG NÉPESSÉGE A HÁBORU ÓTA

Pontosan kétfélmillió háromszázhet ez és 525 bevándorlót találtak 1931 nyarán a népszámlálási biztosok Kanada területén, állapítja meg az Ottawában felállított központi statisztikai hivatal. Ezeknek egy harmadrésze az 1921-től 1931-ig eltelt tíz év alatt jött be az országba, tehát tetemesen kevesebb, mint az 1901-től 1911-ig terjedő időközben, amiódon a kanadai összbevándorlók 39 százaléka érkezett Kanadába. A háboru következtében miatt nemcsak kevesebb jött be 1911-től 1921-ig, hanem sokan haza is utaztak, úgyhogy a bevándorlók száma ma csak 29%-a esik erre a tíz esztendőre.

Az ottawai kimutatások értelmében a bevándorlókknak több mint fele Nagybritanniából, illetőleg brit területről jött Kanadába, tehát a nem-brit bevándorlók száma alig haladja meg az egymilliót s így az ország lakosságának csak egy tizedrészét alkotják. Az 1931-es esztendő a bevándorlói közül aránylag legtöbb Ontario tartomány

"KOLDUSTARISZNYÁSOK" - ELŐRE

MONTREALI MAGYAR IRÓ REGÉNYEZT KÖZLI LAPUNK - HOENIGES DEZSÓ MESTERI IRASABAN AZ ÓHÁZAI FALU KANADABA SZAKADT SZÜLÖTTEINEK VISZONTAGSÁGOS ELETE ELEVENDÉK MEG A "KANADAI MAGYAR ÚJSÁG" HASÁBJAIBAN

Mint már hetek óta állandóan hirdettük, olyan regénnyel óhajtottunk kedveskedni olvasóinknak, amely leginkább megnyerné a többség tetszését. Ezen célból hat teljesen különböző tárgyú regényből közülünk egy egy feleletet mutatnánk, hogy ennek alapján azután regény-barátaink a saját tetszésük szerint választhassák ki az igényeiknek legjobban megfelelőt és így szavazás után állapíthassuk meg olvasóink ízlését.

Örömmel jelenthetjük, hogy az iró elnére, hogy a szerzők nevelt nem hoztak nyilvánosságra, éppen kétszer annyi levél érkezett Hoeniges Dezsó "Kanadai koldustarisznyások" című kivándorló-történeté, mint bármely más regény közlése érdekében. Így tehát a "Kanadai koldustarisznyások" folytatásos közléset kezdjük meg lapunk eheti számában; egyben jelentjük, hogy ennek befejezése után a szavazatok számarányának engedve, egy izgalmas detektív-regény, majd pedig egy érdekesítő napkeleti történet kerül sorra, hogy a regény-barátok másik táborukat kérészt is teljesíthessék.

Folytatás az 5-ik oldalon

LEGUJABB HIREK

EZERHATSZÁZ HALOTT A BOLÍVIA ÉS PARAGUAY DÉLAMERIKAI ÁLLAMOK KÖZÖTT DULÓ HÁBORUSKODÁS LEGUJABB NAGY CSATÁJÁNAK ÁLDOZATA. - Chang hua vasutállomáson állítólag bombamerényletet követtek el Ma-Hsu miniszterelnök és Muto tábornok, a japánok főparancsnoka ellen. - Pekingben közvélemény-ellenes összeesküvést lepleztek le, melynek célja egy japán-barát cenzúraszorgatás visszaállítása lett volna. - Németország viarebuzónájában másoedik titokzatos csatájáért, a 10 ezer tonnás "Deutschland"-ot - egyvalóján készült: a világbeke!

HÓVÍHAR DÜHÖNCÖTT EURÓPÁBAN s míg az elmúlt hetek sokhelyütt 42 fokos hidegével szemben Kanadában enyhült az idő, a tengerentúli most adja ki dühét a tél. Budapest-Bécs között nemcsak a közúti autóbussz-forgalmat bántotta meg a magas hó, hanem a vasuti közlekedést is meglassította. - Keletkanada partjaitól 600 mérföldre a nagy viharban elsüllyedt egy angol teherhajó. 22 matrózát egy amerikai gőzös mentett meg, a kapitányt ellenben odavesztett.

FELERE CSOKKENTIK A nyugati irányban feladott takarmány-gabona fuvardíját, minek következtében a prérirtományok gazdái jobban értékesíthetik selejtzett termésüket, mint ezélt: s a csendes-óceán-vidéki tejtermékek és baromfitenyésztők olcsóbb élelelgyel láthatják el állataikat. Miután a külföldre szállítandó takarmány-gabona fuvardíja régóta olcsóbb a belföldinél, a farmerek régi, jogos kérelmének tesznek eleget - ha valóra válnak az ottawai távirati hírek.

MAGYAR FILMET mutat be jövő vasárnap, január 29.-én 4 óra után a winniepei ref. egyház a McDougall-templom bémentjében (Ma:Donald Ave.). A "Cunard" hajózási vállalat szíveskedéssel közönséget mozgó-éneket bemutatója teljesen díjtalan s mindenkit szívesen látnak a winniepei reformátusok.